

La ruta del Ter creix cap al Freser

El nou itinerari, que uneix Ulldeter i Ripoll, inclou el pas per les centrals hidroelèctriques

Inauguració de la Ruta del Freser. Foto: EIRipollès.info

[La Ruta del Ter](#), itinerari que permet recórrer a peu o amb bicicleta el riu des del naixement a la desembocadura, ha crescut cap al Freser. Coincidint amb l'estiu, s'ha estrenat la senyalització d'un itinerari que neix a Ulldeter -al mateix punt d'on parteix la Ruta del Ter- i acaba a Ripoll, a l'aiguabarreig entre ambdós rius. En el tram entre Ribes de Freser i Queralbs, a més, [el camí ressegueix les centrals hidroelèctriques](#), una ruta turística creada al 2007 però que fins ara s'havia de fer en cotxe.

La Ruta del Freser -que ben aviat tindrà un apartat propi al web de la Ruta del Ter-[és la segona d'un afluent](#), després de la del Gurri, que promou el Consorci del Ter. Jordi Munell, president de l'entitat, explica que en vindran d'altres com les de l'Onyar, el Llèmena i el Terri, per tal que l'aposta pel «turisme slow» que realitzen des del consorci arribi al conjunt de la conca. «L'objectiu final és que l'eix de vida que suposen els nostres rius també esdevingui un eix de promoció econòmica».

Marc Prat, alcalde de Ribes, considera que ambdós productes turístics reforcen l'aposta perquè a la Vall de Ribes hi hagi recursos turístics més enllà de Vall de Núria. A més, destaca la bona col·laboració amb el Consorci del Ter per posar en valor el patrimoni vinculat a l'aigua ja que temps enrere ja s'havien rehabilitat els rentadors.

Una ruta de 45 quilòmetres

La Ruta del Freser té uns 45 quilòmetres de recorregut, comença a Ulldeter i finalitza a Ripoll, a l'aiguabarreig amb el Ter. En total passa per cinc municipis, Queralbs, Ribes de Freser,

Campelles, Campdevàdol i Ripoll i es pot fer en tres o quatre etapes. En el recorregut s'han utilitzat camins existents, principalment GR, PR, pistes forestals i camins històrics. La senyalització de la Ruta del Freser és igual que la Ruta del Ter incorporant un logotip propi i s'ha col·locat en pals ja existents en el territori. El recorregut té un cert grau de dificultat i és recomanable per senderistes experts.

El Freser és l'afluent d'origen pirinenc més important del riu Ter. Neix a les Fonts del Freser, entre el pic de Fresers i el pic de Bastiments i, després de 32 quilòmetres de recorregut, desemboca al Ter. Històricament és remarcable pel fet d'haver estat un dels primers rius explotats durant la industrialització de Catalunya al començament del segle XIX. Precisament, un dels trams per on passa la Ruta del Freser és pel camí natural de les centrals hidroelèctriques que constitueix una ruta natural i turística. Es tracta d'un itinerari compost per preses i centrals hidroelèctriques que produeixen electricitat a partir de l'aprofitament de l'aigua que passa per una turbina; patrimoni que encara està en actiu explotat per l'empresa Hidrodata. Aquest camí ha estat impulsat pels ajuntaments de Ribes de Freser i Queralbs.

La Ruta de les Centrals Hidroelèctriques del Freser es va senyalitzar el 2007 i es va editar un fulletó turístic, però fins ara en aquest patrimoni s'hi havia d'accedir per carretera. Amb la col·laboració del Consorci del Ter i els ajuntaments de Ribes de Freser i Queralbs s'ha pogut obrir el camí natural, recuperant un antic camí, i que permet passar a peu per Daió, Ielles, La Farga, la presa del Molí, Molí, Rialp de Queralbs i Filats i Carbur amb la subestació de Ribes de Freser. A més s'ha pogut senyalitzar el camí natural amb fites de fusta, instal·lar dues cartelleres informatives a les sortides i arribades de la ruta, així com ampliar la senyalització interpretativa amb unes fitxes tècniques de cada central. D'altra banda, s'ha aprofitat per homologar-lo a la FEEC com a sender local i disposarà de la respectiva senyalització horitzontal.

Les centrals del Freser

1. La central de Daió (Queralbs). Els canals que provenen del riu Núria i del Freser s'ajunten per subministrar l'aigua a la central de Daió. Construïda el 1907 fou la primera de les centrals hidroelèctriques del riu Freser. L'edifici original va ser enderrocat el 1999, però encara en resten construccions adjacents i infraestructures de regulació originals. Està situada sobre el camí de Queralbs a Coma de Vaca i va ser la primera central hidroelèctrica de Catalunya destinada a donar força elèctrica a la ciutat de Vic. Disposa d'una turbina Pelton, adequada als 460m existents entre la càmera de carga i el nivell de la central. Potència màxima: 6000 Kw/h.

2. La central Ielles (Queralbs). En funcionament, està ubicada al marge esquerre del riu Freser. Disposa d'una turbina Francis de l'empresa Echer Wyss i Cia. i d'un alternador de l'empresa Oerlikon (1912). Potència màxima: 1000 Kw/h.

3. La Farga (Queralbs). Es trobava ubicada al costat dret de la carretera de Ribes a Queralbs, dins el recinte de l'actual Alberg dels Maristes. Va ser desmuntada el 1940.

4. Presa central del Molí (Queralbs). Les preses, que sempre es troben aigües amunt de les respectives centrals, estan destinades a desviar l'aigua del riu al canal corresponent. Hi ha una casa amb comportes al costat de la presa.

5. Central del Molí (Queralbs). Construïda el 1914, per l'empresa Mines Gironès & Henrich és la més espectacular de totes, tant per la seva arquitectura, d'estil modernista, com pel seu espai interior, que guarda maquinària molt variada i elements de mobiliari interessants. A l'interior hi ha ubicades dues turbines, model Francis (1914) construïdes per l'empresa Echer Wyss i Cia, acoplades a un alternador de l'empresa AEG. Aquest sistema és emprat per aconseguir un millor rendiment en les freqüents variacions de cabal. Potència màxima: 700 Kw/h.

6. Central de Rialb (Queralbs-Ribes de Freser). Edifici de trets modernistes amb volta catalana. Està equipada amb una turbina Francis construïda per l'empresa Echer Wyss i Cia, i l'alternador per l'empresa sueca Svenska. Potència màxima: 1000 Kw/h.

7. Central de Filats i del Carbur (Ribes de Freser). Central de Filats: ubicada dins els edificis de l'antiga fàbrica Recolons, avui Màxplàstic, i Hidromecànica en els seus orígens. La central de Filats produïa la força que movia els embarrats de l'antiga maquinària tèxtil, tot i que posteriorment va ser transformada en hidroelèctrica. Aquesta central que comparteix canal, cambra d'aigua i tuberia forçada amb la central del Carbur disposa d'una turbina Francis. Potència màxima: 650 Kw/h. Central del Carbur: construïda per l'empresa Echer Wyss i Cia. disposa d'una turbina Francis i funciona amb el sistema original de regulació (alternador construït per l'empresa Oerlikon). Potència màxima: 1000 Kw/h.

[Totes les notícies de la Ruta del Ter](#)